

4. Клушина Н. И. Интенциональные категории публицистического текста (на материале периодических изданий 2000 – 2008 гг.): Автореф. дис. канд. филол. наук. – М., 2008. – 56 с.
5. Лаптева О. А. Стилистические приемы создания языковой иронии в современном газетном тексте // Поэтика: Стилистика, Язык и культура. Памяти Т. Г. Винокур. – М. – 1996. – С. 150–157.
6. Солганик Г. Я. О закономерностях развития языка газеты в XX веке // Вестн. Моск. гос. ун-та. Сер. 10, Журналистика. – 2002, № 2. – С. 39–53.
7. Шелестюк Е. В. Речевое воздействие: онтология и методология исследования // Энциклопедия, Челябинск, 2008. – С. 126–130.

УДК 811.111-26

*Вікторія Хмара, Катерина Миропольська
(Житомир, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЗООСЕМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ ПРИ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

У статті пропонується аналіз методів перекладу фразеологічних одиниць з зоосемічним компонентом англійської мови, з метою показати лексичні і граматичні особливості та вивести переклад на якісно новий рівень.

Ключові слова: фразеологізм, зоосемічний компонент, переклад, семантика, культура.

This article offers analysis of Phraseological Units with Zoomorphic element in English. The purpose of this article is to show semantic and grammatical features and bring the translation to a new level.

Key words: Phraseological Units, Zoomorphic element, translation, semantic, culture.

Сучасні лінгвісти зосередили свою увагу на аналізі та вивченні властивостей мовної картини світу, враховуючи специфіку етнокультури та виявляючи ізоморфні та аломорфні риси лексичних одиниць англійської та української мов [5, с. 72]. Фразеологічні одиниці сприяють формуванню мовної картини світу певного етносу через сукупність уявлень сформованих у спільноті про життя, поведінку, традиції, історичні події та культуру, які знайшли своє відображення в сталих мовних одиницях [3, с. 4].

Аналізуючи етноконцепти різних націй, можна виокремити певні властивості семантичної структури лексичних одиниць, що притаманні певній нації. Так, наприклад, фрагменти знання людини про тваринний світ і їх взаємозв'язок здійснюється через зоосемічний код, тобто зоосемізми – це назви тварин у переносному сенсі, що надають певну характеристику людині притаманну тій чи іншій тварині [1, с. 17].

Слід зазначити, що зоосемізми проявляють систему етнічно зумовлених асоціацій і оцінок, проводячи паралель між світом тварини і світом людини, розкриваючи їх почуття та емоції. Зоосемізми це така собі призма, яка демонструє погляди етносу на представників тваринного світу.

Популярність вживання фразеологічних одиниць з зоосемічним компонентом зумовлена актуальністю змісту, народністю, нескладністю граматичного оформлення та експресивно-образною структурою в лексиці різних мов, саме тому виникають труднощі перекладу даних фразеологізмів, бо впродовж років у свідомості різних культур і народів сформувались свої стереотипи про представників фауни [2, с. 96-97.].

О. Кунін виокремлює такі способи перекладу фразеологізмів: фразеологічні еквіваленти, «обертональний переклад», переклад безеквівалентної фразеології за допомогою калькування або дослівного перекладу [4, с. 4-23].

Переважає більшість зооморфних фразеологічних одиниць мають як часткові, так і повні еквіваленти в інших мовах це зумовлено ідентичним відображенням дійсності.

Найпоширенішими еквівалентами є повні еквіваленти, їм притаманні такі ознаки як ідентичний лексичний склад, стилістична направленість, образність, граматична структура. Так, наприклад **англ.:** *as proud as a peacock* перекладають **укр.:** *гордий як павич*. Повний фразеологічний еквівалент відповідає фразеологізму мови на яку здійснюється переклад як в лексичному та граматичному аспекті, так і повністю відтворює образне значення та стилістичне забарвлення. Також, до повних еквівалентів відносяться **англ.:** *as brave as a lion* – **укр.:** *хоробрий як лев*, переклад якого є повним еквівалентом та **англ.:** *the lion's share* – **укр.:** *левина частка*.

А часткові еквіваленти – це одиниці перекладу, що відтворюють зміст, значення та стилістичне забарвлення, але граматичний (часткові граматичні еквіваленти) та лексичний склад (часткові лексичні еквіваленти) може відрізнятися.

Частковий лексичний еквівалент це спосіб перекладу виразів однакових за значенням та близькими за образністю, але певною мірою відрізняються лексичним складом. Так, яскравим прикладом такого явища є фразеологізм з зоосемічним компонентом *goose*: **англ.:** *to say boo to a goose* – **укр.:** *мухи не образити*.

До часткових граматичних еквівалентів належать ті фразеологічні одиниці, що мають розбіжності в граматичній категорії, тобто числа іменника, прикметника або ж змінюється порядок слів, що є складовими цих фразеологічних одиниць, але збігаються у значенні, стилістичному забарвленні та образності: **англ.:** *a hungry fox dreams about chicken* – **укр.:** *голодній лисиці все кури сняться*, в цьому випадку ми можемо побачити розбіжність в порядку слів.

Також перекладачі використовують такий вид перекладу, як калькування, який передбачає заміну складових елементів фразеологічної одиниці [6, с. 55].

Фразеологізми **англ.:** *to crawl along like a turtle* – **укр.:** *повзти як черепаха*, як бачимо, в українському варіанті дослівний переклад, тобто калькування та **англ.:** *like a cat on hot bricks* – **укр.:** *як кішка на розпечених цеглинах*.

Якщо ж в мові на яку здійснюється переклад не існує еквіваленту, в такому випадку застосовують описовий метод, що передбачає тлумачення або опис фразеологічної одиниці. Цей засіб перекладу має здатність максимально точно і коротко передати зміст фразеологічної одиниці, але вважається мимовільним та сприяє втраті яскравості й колоритності. Такий вид перекладу здійснюється завдяки вільному сполученню слів: **англ.:** *to give you a lot of horse manure* – **укр.:** *дуже вихвалитися*. Для перекладу **англ.:** *to squirrel away* – **укр.:** *запасатися* використали описовий метод, який тлумачить і описує дії білки, коли вона знаходить якусь їжу.

Інший спосіб здійснити адекватний переклад – це використати «обертональний» (контекстуальної заміни) метод перекладу. Під час такого перекладу, еквівалент, який використовується для передачі значення, може бути доцільним лише в певному контексті: **англ.:** *that cat won't fight* – **укр.:** *так не вийде, не в цьому справа*.

Отже, для правильного й адекватного перекладу фразеологізмів перекладач має володіти не лише чималим лексичним матеріалом, а й знати історію, культуру, традиції народу, послуговуватись лексикографічними джерелами. У разі якщо словник не даватиме еквівалента, тоді дослідник обов'язково повинен звернутися до зазначених методів перекладу фразеологізмів й обрати найвдаліший, щоб повнісню передати стилістичне забарвлення та не втратити колорит фразеологізма.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Аженок Б. М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні / АН УРСР Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К.: Наукова думка, 1989. – 134 с.
2. Денисенко С. Н., Хлівний В. А. Національно-культурна своєрідність фразеологізмів з погляду взаємозв'язку мови і культури / С. Н. Денисенко, В. А. Хлівний // Язык и культура.

Вторая международная конференция. Доклады. / Сост. С. Б. Бураго. – К.: Коллегиум, 1993. – С. 96-97.

3. Денисенко С. Н. Відображення фразеологічної картини світу в семантиці фразеологізмів / С. Н. Денисенко // Актуальні питання фразеології : зб. наук. пр. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, 2011. – Вип. 2. – С. 5–11

4. Кунин А. В. О переводе английских фразеологизмов в англо–русском фразеологическом словаре // Тетради переводчика / Кунин А.В. – М. : Высш. школа, 1964. – 127 с.

5. Маслова В. А. Культурно-национальная специфика русской фразеологии / В.А. Маслова / [отв. ред. В. Н. Телия] // Культурные смыслы во фразеологизмах и дискурсивных практиках. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – С. 69–76.

6. Шадрин Н. Л. Перевод фразеологических единиц и сопоставительная стилистика. Саратов : Издательство Саратовского университета, 1991. – 218 с.

7. Longman Dictionary of Contemporary English [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ldoceonline.com/>

8. The Oxford Dictionary of Idioms – Oxford: Oxford University Press, 2004. – 346 p.